

MUROVANKOS SKAISČIAUSIOS DIEVO MOTINOS GIMIMO CERKVĖ

Murovankos Skaisčiausios Dievo Motinos Gimimo cerkvė (XVI a. pr. - tarp 1516–1542).
Cerkvė - unikalus, vienas vertingiausių sakralinės gotikos paminklų LDK ir dabartinėje Baltarusijoje. Cerkvė priskirtina unikaliam tik LDK būdingam reiškiniui - gotikinių cerkvių statybai. Cerkvė skirtingoje literatūroje įvardijama dvejopai – Murovankos arba Malomožeikovo (3 km nuo Malomožeikovo kaimo).

Murovankos Skaisčiausios Dievo Motinos Gimimo cerkvė (Глобус Беларусі)

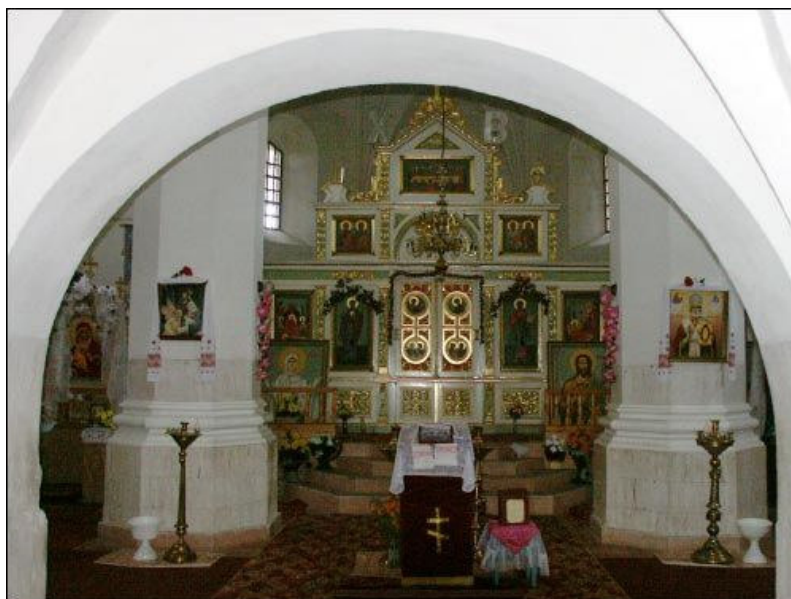
Sakralinis pastatas pastatytas kaip stačiatikių cerkvė, vėliau priklausė unitams, po 1839 m. (panaikinus uniją) uždaryta, po 1863 m. vėl priklausė stačiatikiams, po I Pasaulinio karo atiteko katalikams, tačiau 1928 m. uždaryta, po II Pasaulinio karo vėl priklausė katalikams, o 1991 m. paimta iš katalikų ir atiduota stačiatikiams. Dabar yra veikianti.

Cerkvė - monumentalus gotikinis gynybinio tipo sakralinis pastatas. Pastatas trinavis, su dviem pilorių porom, stačiakampio plano (apie 15 x 13,5 m, sienų storis apie 2 m), su pusapvalio plano apside, su keturiais apvalaus plano bokšteliais kampuose. Bokšteliai itin organiškai įkomponuoti į bendrą sienų perimetrą – įleisti į sienų sudaromus kampus vienu trečdaliu. Susidaro įspūdis, kad tai išsišovę sienų linkiai, pamažu peraugantys į savarankiškus bokštus; bokšteliuose įrengti sraigtiniai laiptai veda į galeriją su šaudymo angomis, supančią visą cerkvę. Kadais pietinėje ir šiaurinėje sienose buvo ne po tris, o po septynias šaudymo angas. Po keturias šonines angas buvo užmūryta – sugriautas tolygus šaudymo angų išdėstymo ritmas ir susilpnintas gynybinės funkcijos įspūdis. Vakariniame fasade būta septynių šaudymo angų – keturios pirmame tarpsnyje ir trys antrame (dabar užmūrytos – matome tik aklinas arkeles-nišas jų vietoje). Po cerkve yra skliautais dengti rūšiai.

Ypatingo dėmesio nusipelno cerkvės interjeras - visi devyni skliautai krištoliniai – sudėtingo, smulkaus piešinio.

XIX a. (1817, 1871-1872 m.) rekonstrukcijų metu cerkvės architektūra buvo šiek tiek pakeista – padidinti langai, pažemintas stogas (gotikiniams sakraliniams pastatams būdingi dvišlaičiai itin aukšti ir statūs stogai), paaukštinti vakariniai bokšteliai, fasade pristatytas nedidelis kvadratinio plano prieangis.

Cerkvė atliko ir savo gynybinę funkciją. Ji nukentėjo per XVII a. vidurio karus, 1706 m. pakliuvo į Švedų karaliaus Karlo XII a. artilerijos apšaudymą - tai buvo tiesiog karaliaus įgeidis. Cerkvė buvo gerokai nukentėjusi ir gana ilgai neveikė.

Murovankos Skaisčiausio Dievo Motinos Gimimo cerkvės interjeras (*Radzima.org*)

Murovankos cerkvės skliautai (*Radzima.org*)

Taip pat žr.:

- Мурованка // Глобус Беларуси (<http://www.globus.tut.by/murovanka/index.htm>)
- в. Мураванка // *Radzima.org* (http://www.radzima.org/pub/miesta.php?lang=by&miesta_id1=hrszmura)
- Фотографии церкви оборонительного типа «Рождества Пресвятой Богородицы» - Мурованка // Путешествия по стране (<http://www.mytravel.by/fotografii-cerkvi-oboronitelnogo-tipa-rozhdestva-presvyatoj-bogorodicy-murovanka/>)